

בנק ישראל
מזכירות הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

פרוטוקול משיבת המועצה המינהלית (6/2022)
שהתקיימה בתאריך 7 באפריל 2022 בעזרת אמצעי תקשורת

נוכחים מקרב חברי המועצה:	יהושע שמר, יו"ר המועצה המינהלית אנדרו אביר, המשנה לנגיד הבנק סגי איתן מוטי בסר אמיר ירון, נגיד הבנק נעים נג'אר שרון רבין-מרגליות
נוכחים מקרב עובדי הבנק:	שולמית גרי, מנכ"לית הבנק קייט זירד, עוזרת למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית שי רוזנשטוק, המבקר הפנימי אסתי שורץ, מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית טידה שמיר, היועצת המשפטית
נוכחים נוספים בנושא 5 בסדר היום:	עודד סלומי, מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה
נוכחים נוספים בנושא 6 בסדר היום:	פרנסאז בן צור, מנהלת האגף פיננסי, חטיבת השווקים חיים יוסף, קוסט פורר גבאי את קסירר, EY דני מישקובסקי, השותף המוביל, קוסט פורר גבאי את קסירר, EY
נוכחים נוספים בנושא 7 בסדר היום:	יחיעם ארם, היחידה לניהול סיכונים ליאור גסנר, מנהל היחידה לניהול סיכונים

סדר היום:

1. אישור פרוטוקולים
2. עדכוני הנגיד והמנכ"לית
3. עדכונים מוועדת ביקורת
4. דוח ביקורת בנושא היערכות לשעת חירום – הצלת חיים
5. דוח ביקורת בנושא פיקוח על מערכות תשלומים – דיון המשך
6. דוח ביקורת בנושא מנהלים חיצוניים
7. דיווח חצי-שנתי על ניהול סיכונים
8. מעקב אחר החלטות ומשימות – חצי-שנתי – דיון המשך

בנק ישראל

מזכירות הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

הדיון:

נושא 1 בסדר היום: אישור פרוטוקולים

המועצה דנה בפרוטוקולים משיבותיה שהתקיימו בתאריך 24 בפברואר 2022 ובתאריך 3 במרץ 2022.

החלטות:

המועצה מאשרת את הפרוטוקולים משיבותיה שהתקיימו ב- 24 בפברואר 2022 וב- 3 במרץ 2022.

נושא 2 בסדר היום: עדכוני הנגיד והמנכ"לית

עדכוני הנגיד

הנגיד מסר סקירה כלכלית.

עדכוני המנכ"לית

היערכות הבנק לשעת חירום

המנכ"לית עדכנה שבחודש דצמבר 2021 נערכו בבנק שתי ביקורות לשעת חירום מטעם רשות החירום הלאומית ומטעם פיקוד העורף. הביקורת הפנימית הגישה דוח ביקורת בנושא היערכות הבנק לשעת חירום – הצלת חיים, שיידון בהמשך. עוד היא ציינה שרשות החירום הלאומית מצאה שרמת המוכנות לרציפות התפקודית של בנק ישראל הינה ברמה גבוהה מאוד עם יתירות מורחבת. בנק ישראל פועל באופן רצוף להבטחת היציבות הפיננסית ויכולת הצרכנים לצרוך שירותים אלה באופן רציף ועל כך ראוי הבנק להערכה. פיקוד העורף מצא בביקורת שלו, שמוכנות בנק ישראל היא ברמה מצוינת, קיימת תפיסת הפעלה בחירום, לתרחישי מלחמה, רעידות אדמה, מגפה, אירועי חירום שבשגרה, וכן תרחישי חוץ וקיימת תכנית מענה סדורה לכל אחד מהתרחישים. היא ציינה שהן היחידה להמשכיות עסקית והן חטיבת הפיקוח על הבנקים משקיעות בהיבט זה רבות.

חבר מועצה ציין לשבח את פעילות הבנק בנושא היערכותו לשעת חירום.

שבוע הכסף העולמי

המנכ"לית עדכנה שבשבוע שעבר התקיים שבוע הכסף העולמי. בנק ישראל בשיתוף עם משרד החינוך הוביל פעילויות בנושא חינוך פיננסי על ניהול תקציב, חשיבות החיסכון, זיהוי שטרות מזויפים ונושאים נוספים בנושא אוריינות פיננסית. היא עדכנה שמנהלים ועובדים מהבנק העבירו מערכי שיעור בנושא החינוך הפיננסי לתלמידים ולתלמידות בכיתות ז'-ח' בבתי ספר שונים.

בטיחות וגהות

המנכ"לית עדכנה שהסתיימו הדרכות ייעודיות בנושא בטיחות וגהות לשנת 2021. הבנק עתיד לפרסם בקרוב לומדת בטיחות לעובדי. היא ציינה שוועדת הבטיחות מתכנסת על בסיס קבוע ושה עולים נושאים שונים בהקשר זה. התקיימה ביקורת של כיבוי אש וכן בוצעו הדרכות לקבלן ולעובדיו בתחום הכיבוי. היא ציינה שהבנק רכש ארבעה דיפיברילטורים נוספים לצורך הגברת הנגישות אליהם, ככל שיהיה צורך בכך. היא עדכנה בדבר אירוע של "כמעט ונפגע" לאור כבל לא מבודד בבניין הטכנולוגיה והחירום. בוצע תחקיר של ועדת הבטיחות והופקו לקחים בנושא. בנוסף נפצעה קלות עובדת משק בזמן ששטפה את הרצפה בעזרת מכונה. בוצע תחקיר במסגרת ועדת הבטיחות והופקו הלקחים הנדרשים.

נהלים

המנכ"לית עדכנה שאושרו שלושה נהלים נוספים מאז ישיבת המועצה הקודמת: נוהל ועדת בטיחות, נוהל חניונים ונוהל טיפול בתלונות של עובדים וכן נסגרו מספר המלצות של הביקורת הפנימית הקשורות לנושא הנהלים. היא עדכנה שנוהל מורשי חתימה נמצא בעבודה והיא מקווה שהנוהל יגיע בקרוב לאישור המועצה המינהלית. היא הוסיפה שהבנק פועל רבות כדי לקדם את תיקוף הנהלים.

מעקב אחר החלטות

בהמשך להחלטת מועצה מסרה המנכ"לית דיווח רבעוני לגבי עמידה בחוק שעות עבודה ומנוחה ושיתפה שחלה ירידה משמעותית במקרים שבהם עובדים חורגים מ-12 שעות עבודה. היא סבורה שהמערכת שנועדה לתזכר את העובדים שלא לחרוג מ-12 שעות עבודה מסייעת להעלאת המודעות לנושא.

בהמשך להחלטת מועצה מסרה המנכ"לית דיווח לפיו נכון לסוף שנת 2021 יש 173 המלצות בתחום אחריות שטרם הושלם טיפולן. לבקשת המועצה ביצעה המנכ"לית עבודת מטה עם החטיבות הרלוונטיות ותיעדפה את ההמלצות בהתאם לחשיבותן. היא עדכנה ש-25 המלצות שקשורות ללשכת המנכ"לית הסתיימו. כמו כן קוצרו לוחות הזמנים של 31 המלצות נוספות. היא ציינה שהבנק יגיש בהמשך דוח מפורט לגבי קידום יתר ההמלצות והיא תעבוד בשיתוף פעולה עם הנגיד והמשנה לנגיד בנושא ככל שיידרש.

פרויקט הבינוי

1*

חבר מועצה שאל שתי שאלות:

1. בחודש פברואר התקיימה בפגישה בין המנכ"לית ויו"ר המועצה לבין הממונה על השכר, האם התקבלו תשובות לשאלות בנושאים שונים שהוצגו לו?

2. 2*

המנכ"לית התייחסה לשאלה הראשונה של חבר המועצה הקודם וציינה שחלה התקדמות מאז הפגישה עם הממונה על השכר והיא תציג למועצה את הסיכומים מולו לאחר השלמתם.

יו"ר המועצה ציין שלהבנתו לא קיימת בעייה בטיחותית בבנייני הבנק.

המנכ"לית ציינה שבהתאם לחוות הדעת של ישראל דוד וירון אופיר לא קיימת סכנה לבטיחות המבנים בירושלים. יחד עם זאת הבניינים בירושלים, למעט בניין הטכנולוגיה והחירום, בדומה למבנים נוספים במדינת ישראל, לא בנויים לפי התקנים החדשים בהקשר של רעידות אדמה. במסגרת השיפוץ בבניין המרכזי נעשה חיזוק כזה והכוונה היא לעשות חיזוק נגד רעידות אדמה גם לבניין 3 (מרכז המבקרים הקודם).

יו"ר המועצה ביקש לקבל עדכון בנוגע לבטיחות הבניינים בירושלים.

החלטות:

המועצה מבקשת לקבל עדכון מהבנק בנוגע לבטיחות הבניינים בירושלים (1,2,3) בפני סכנה של רעידות אדמה. (אחראי: מנכ"לית הבנק, ל"ז: 1/6/22)

נושא 6 בסדר היום: דוח ביקורת בנושא מנהלים חיצוניים (נספח ג')

חבר מועצה שמשמש כיו"ר ועדת הביקורת ציין שדוח ביקורת בנושא מנהלים חיצוניים נידון בישיבת ועדת הביקורת שהתקיימה בתאריך 28 במרץ 2022. הדוח מתייחס לניהול יתרות מטבע חוץ על-ידי חטיבת השווקים. חלק מיתרות מטבע חוץ מנוהלות על-ידי מנהלים חיצוניים ומפוקחות על-ידי הבנק ועל-ידי הוועדה המוניתרית. הוא ציין שנכון לחודש דצמבר 2021 עמד הסכום הכולל שנוהל על-ידי מנהלים חיצוניים על כ-44 מיליארד דולר. הדוח דן בשני נושאים בעיקר – תהליך בחירת המנהלים החיצוניים וחשבונות הבנק שהמנהלים פעלו בהם, שלמעשה הם נמצאים כולם בידי נאמן המשמורת מטעם הבנק. בהתאם לדוח הביקורת נפתחו בבנק זה 59 חשבונות ותתי-חשבונות, אך העסקאות לא נרשמות בספרי הבנק, אלא הרישום מבוצע לרוב על-ידי התאמת יתרות בתדירות חודשית. הוא ציין שהמבקר הפנימי וכן ועדת הביקורת סברו שנדרש לבצע בקרה באופן תדיר יותר. חבר מועצה שמשמש כיו"ר ועדת הביקורת ציין שעמדת חטיבת השווקים והמשנה לנגיד היא שבקרה תדירה לא נדרשת ויכולה לארוך זמן רב ושהיא כרוכה בעלויות רבות. הוא ציין שוועדת הביקורת קיבלה את עמדת המבוקרים על אף שלא הסכימה עמם.

יו"ר המועצה ביקש לשמוע בהמשך את התייחסותם של יתר חברי הוועדה בנוגע לקבלת עמדת המבוקרים וכן את עמדת רואה החשבון המבקר.

השותף המוביל ממשרד קוסט פורר גבאי את קסירר, EY ציין שמדובר בחשבונות בבעלות בנק ישראל שמונה להם מנהל חיצוני, בדומה לניהול תיק על-ידי מנהל חיצוני בבית השקעות. לדבריו, המבקר הפנימי שאל מדוע לא נרשמות כל הפעולות בזמן אמת, אלא רק בדיעבד ובאופן מצטבר. משרד רואה החשבון מסכים עם הנהלת הבנק ולא חושב שיש צורך לרשום את

¹ הוחלט לא לפרסם – נושא הנמצא בבדיקה ועלול לפגוע במו"מ עתידי.

² הוחלט לא לפרסם – נושא שאינו סופי הנמצא בבדיקה.

כל הפעולות בזמן אמת, זאת מכיוון שנעשות בקורות על ספרי החשבונות באופן מצטבר. הוא ציין שמהכרותו, יש ארגונים שרושמים כל פעולה בספר החשבונות ויש ארגונים שמבצעים בקרה על הפעולות לאחר פרק זמן מסוים, בדומה למה שנעשה בבנק ישראל. מבחינת משרד רואה החשבון המבקר, הבנק מתנהל באופן תקין ואין כל בעייתיות עם שיטת העבודה של הבנק, כל עוד מבוצעת בקרה בהתאם. לדעתו רישום של כל פעולה בזמן אמת אינו ישים.

חבר מועצה שמשמש כחבר בוועדת הביקורת ציין שלא לקח חלק בכל הדיון שהתקיים בוועדת הביקורת ולא נכח בעת קבלת ההחלטה במסגרת אותו הדיון. הוא שאל אם יש לבנק אמצעי בקרה וזהירות ממעילות אפשריות.

יו"ר המועצה שאל אם משרד רואה החשבון המבקר סבור שההתנהלות של הבנק היא נכונה מהבחינה המתודולוגית והתהליכית.

השותף המוביל ממשרד קוסט פורר גבאי את קסירר, EY ציין שלהבנתו אין לנאמן המשמורת מטעם הבנק הרשאה לבצע תשלומים ולבצע משיכות כספים, למעט רכישת ניירות ערך. אין ברשותו יכולת להעביר כספים מחשבון אחד לחשבון אחר. נאמן המשמורת מטעם הבנק הוא אך ורק משמורן של ניירות ערך.

השותף המוביל ממשרד קוסט פורר גבאי את קסירר, EY ציין שרצוי שהמבקר הפנימי יוודא במסגרת הביקורת הפנימית שאכן אין לנאמן המשמורת מטעם הבנק הרשאות נוספות, פרט לניהול ההשקעות של בנק ישראל. הוא התייחס לשאלת יו"ר המועצה וציין שהתשובה לשאלתו טמונה בבחינת אופן הבקרה – האם מי שמבקר את אותן פעילויות בחשבון ההשקעות יכול להסתפק ברישום חודשי או ברישום שבועי או שעליו לערוך רישום יומי של כל פעולה ופעולה. הוא ציין שכדאי לקחת בחשבון שיקולי עלות – תועלת, כי ייתכן שכמות המידע שתתקבל מטרשומת יומית תהיה גבוהה מדי. הוא ציין שניתן לבצע בקרה מפצה במידת הצורך. הוא ממליץ לקבל את חוות דעתם של נציגי חטיבת השווקים בנושא.

המשנה לנגיד ציין שהוא מחזק את דבריו של רואה החשבון המבקר. החשש העיקרי בצורת הניהול החיצוני שהבנק מפעיל הוא שהמנהלים החיצוניים יתנו לבנק ישראל שיערוך מוטעה. הוא ציין שכדי לטפל בסיכון הזה הבנק מסתמך על המחירים שנאמן המשמורת מטעם הבנק קובע ולא על אלה שהמנהלים החיצוניים קובעים. בנוסף, הבנק מבצע אחת לחודש בקרה כדי לוודא שכל התיקים עומדים בקריטריונים הנדרשים ושכספים לא עוברים מתיקים אלה לתיקים אחרים. רישום החשבונות מתבצע על-ידי נאמן המשמורת מטעם הבנק מפאת יעילות. המשנה לנגיד הציע לקיים ביקורת נוספת באופן אקראי אחת לחודש.

יו"ר המועצה ציין שמכיוון שמדובר בכספי ציבור נדרשת בקרה נוספת שתסייע לבנק לוודא שלא נלקחים כספים מהחשבונות הללו. הוא שאל את משרד רואה החשבון המבקר אם יש לו המלצות נוספות בנושא.

השותף המוביל ממשרד קוסט פורר גבאי את קסירר, EY הציע שמעבר לבקרה שמבוצעת על-ידי חטיבת השווקים, כדאי שתהיה בקרה נוספת של אגף החשבות ברמה סדורה, כחלק מתהליכים פנימיים של הבנק. הוא הציע שהם יקבעו את תדירות הבקרה הנדרשת בתיאום מול המבקר הפנימי ושהם יעשו בדיקות מדגמיות כדי לוודא שאותן בקורות מבוצעות.

הנגיד הסכים עם הצעת המשנה לנגיד לקיים בקרה אקראית נוספת אחת לחודש ולבחון בהמשך אם יש צורך בבקורות נוספות.

מנהלת האגף הפיננסי בחטיבת השווקים ציינה שיש לבחון עלות מול תועלת – עלות התאמת המערכות והקצאת כוח אדם לבקורות נוספות היא גבוהה משמעותית. הבנק סומך על אופן ניהולו של הנאמן. היא ציינה שיש בנק מרכזי, לו יתרות גבוהות מאלו של ישראל, שמנהל חיצונית בהיקפים דומים לישראל ואשר מתנהל בהקשר זה כמו בנק ישראל.

בתשובה לשאלת יו"ר המועצה ציינה מנהלת האגף הפיננסי שהיא סומכת על אופן ניהול החשבונות של נאמן המשמורת מטעם הבנק. בנוסף לכך, הנכסים רשומים על שם בנק ישראל ולכן המנהלים החיצוניים לא יכולים לבצע העברות כספיות שלא כדין.

חבר מועצה ציין שבדוח הביקורת יש סעיף שלפיו החשבונות אינם מוגבלים כעת וחטיבת השווקים ציינה שאלה יוגבלו בסוף חודש דצמבר 2022 והוא שאל מדוע לא להגביל אותם קודם לכן. בנוסף, הוא תמך דעים עם הצעתו של המשנה לנגיד שעל הבנק לבצע על נאמן המשמורת מטעם הבנק בדיקה אקראית נוספת. כמו כן, הוא שאל את מנהלת האגף הפיננסי אם יש לבנק גישה לתנועות באופן יומיומי.

מנהלת האגף הפיננסי השיבה שיש לבנק גישה לתנועות יומיות אצל הנאמן.

המבקר הפנימי ציין שהוא לא שקט לגבי ממצאי הדוח, מכיוון שמדובר בסכומי כסף גדולים. אם יש איזושהי פרצה קטנה באופן ניהול הכספים, יכול להיווצר פתח להונאה. הוא ציין שהוא פנה לבנקים אחרים כדי לבחון כיצד הם פועלים בנושא. יש מי

שפועל באופן דומה ויש מי שפועל באופן שונה. הוא בירך על כל בקרה נוספת ככל שיוחלט על כזו והוא עדכן שהוא עתיד לבצע מטלת ביקורת נוספת שתיבחן תנועות פרטניות בחשבונות אלה.

המשנה לנגיד ציין שבקרה נוספת שהבנק מפעיל היא מעקב אחר התשואה שמתקבלת מהמנהלים החיצוניים. אם לנכס תהיה תשואה חריגה תדלק נורה אדומה.

חבר מועצה שמשמש כיו"ר ועדת הביקורת ציין שיש לדעתו קושי לאתר מעילות קטנות.

חבר מועצה שמשמש כחבר בוועדת ביקורת הציע שכדאי לבחון בקרה נוספת כפתרון ביניים.

הנגיד הציע שהבנק יתחיל ליישם את מנגנון הבקרה המדגמית אחת לחודש. הנגיד ימשיך בנוסף לבחון את הנושא עם משרד רואה החשבון.

חבר מועצה שמשמש כיו"ר ועדת הביקורת ציין שיש המלצות נוספות בדוח הביקורת בעניין בחינת תהליכי התקשרות עם המנהלים החיצוניים. כפי שעלה מהדוח, עתיד הנגיד לבחון את הנושא עד לסוף שנת 2022.

החלטות:

1. המועצה מאשרת את ההמלצות הכלולות בדוח ביקורת בנושא מנהלים חיצוניים שהתקבלו על ידי ועדת הביקורת.
2. לאחר שהתקבלה חוות דעת משרד רואה החשבון המבקר בנוגע להמלצה 6, והסברים של המשנה לנגיד ומנהלת אגף פיננסי, המועצה מקבלת את סיכום הנגיד: בדיקה מדגמית אחת לחודש, הנגיד ימשיך לבחון את הנושא עם משרד רואה החשבון.

נושא 5 בסדר היום: דוח ביקורת בנושא פיקוח על מערכות תשלומים - דיון המשך (נספח ב')

חבר מועצה שמשמש כיו"ר ועדת הביקורת ציין שהוועדה דנה בדוח זה במסגרת שני דיונים, כאשר האחרון התקיים בתאריך 14 במרץ 2022, זאת לאחר שהבנק גיבש את עמדתו בנושא. הדוח כלל 44 המלצות, מהן 19 בדרגת חשיבות גבוהה, 21 בדרגת חשיבות בינונית ו-4 בדרגת חשיבות נמוכה. הוא ציין שעלו מספר המלצות שקשורות לאור בעיות משאבים לא-יישום של מטלות שנקבעו בחקיקה, אך דעת ועדת הביקורת הייתה שצריך לטפל בהקדם בכל ההמלצות ולא לעמוד בפני מצב שהבנק לא עומד במטלות שקשורות לפיקוח ובקרה בהתאם לחקיקה. ניכר כי יש במהלך השנים האחרונות התפתחות בנושא, הן ברמת המשאבים שהבנק מקצה למחלקה והן ברמת תשומת הלב שמוקדשת לנושאים שנידונו בדוח.

מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה ציין שמאז הגשת דוח הביקורת חלה התקדמות בהליכי היישום ובקיצור לוחות הזמנים ליישום המלצות בעלות חשיבות גבוהה. המלצות אלה עתידות להתממש עד לסוף שנת 2023. הוא הוסיף שאגף הפיקוח על מערכות התשלומים והסליקה, שעד לא מזמן היה בהיקף של יחידה ובשל הצרכים הוא צמח להיות בהיקף של אגף, לא היה אחראי על נושאים של הגנות סביבת הרשת, המשכיות עסקית וממשל תאגידי ולכן נדרשים כעת עובדים של היחידה לעבור תהליך של למידה ושל הכשרה במקביל לגיוסם של עובדים חדשים.

המשנה לנגיד ציין שלאור האתגרים הרבים בתחום התשלומים מעניק הנגיד עדיפות גבוהה לתחום התשלומים והסליקה. הבנק עמל על התאמת המערכות בהתאם לתפקידי האגף החדשים, תהליך שלדעתו יקח כשנתיים. הוא ציין שהבנק מקצה משאבים רבים לצורך קידום ההמלצות שעלו בדוח זה, אך חשוב לזכור שגם תהליך הגיוס וההכשרה של עובדים לוקח זמן רב.

חבר מועצה שמשמש כחבר בוועדת ביקורת ציין שבישיבת הוועדה הראשונה שהתקיימה בנושא, הוצגו לוועדה מועדים ארוכי טווח שהוועדה לא הסכימה לקבל את היתכנותם. לאחר דיון פנימי נוסף בבנק הוגש לוועדה דוח שכולל מועדים קרובים יותר. הוא הזכיר שהוא שאל את מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה בדיון הוועדה אם יש לו חששות לגבי יציבות המערכות ומנהל המחלקה השיב בשלילה ואמר שאין לו חששות לגבי יציבות המערכות, אך נדרש לשפר את יעילותן והמחלקה עובדת על כך.

חבר מועצה שמשמש כיו"ר ועדת הביקורת ציין שוועדת הביקורת רואה חשיבות גבוהה בטיפול בהמלצות והוועדה התרצתה כאשר קיבלה מועדים ליישום ההמלצות שהם קרובים יותר מאשר המועדים שהוגשו לוועדה לראשונה. הוא ציין שיש גם היבטים שאינם קשורים לבנק, אלא לחקיקה שאין ביכולת הבנק להשפיע על קידומם. הוא סבור כי הנושא של מערכות התשלומים עוד יגיע לפתחן של הוועדה ושל המועצה במסגרות שונות והוא ממליץ לקבל את ההמלצות שכלולות בדוח הביקורת.

חבר מועצה שמשמש כחבר ועדת ביקורת ציין שהמחלקה עשתה כברת דרך בנושא של קידום הטיפול בהמלצות שהניחה את דעתה של הוועדה.

מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה ציין שהוא לקח חלק בתרגיל סייבר (סביבת רשת) שהובילה חטיבת הפיקוח על הבנקים על מערכת הבנקאות והוא למד מכך שנושא תשלומים וסליקה מצריך כל הזמן למידה ושיפור של המערכות הקיימות. יש עובדים מקצועיים שעמלים רבות כדי לוודא את יישומן של כל ההמלצות הנדרשות ושכן יש יציבות מערכתית, אך הוא ממשיך בד בבד להיות עם היד על הדופק לגבי הנושא ולהקצות תשומת לב ללמידה וליישומה.

חבר מועצה שאל מהו ההיבט שמקשה על הכשרת כוח אדם נוסף במחלקה.

מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה השיב שנדרש להכשיר את כוח האדם הקיים במקביל לגיוס של עובדים חדשים. הוא סבור שעד לסוף שנת 2023 תחול התקדמות משמעותית בקידומן של ההמלצות שהוזכרו בדוח.

הנגיד ציין שעם כניסתו לתפקיד הוא זיהה חשיבות למינוף מערכות התשלומים ולכן אישר גם הבנק הקצאה של משאבים נוספים למחלקה זו. הוא ציין שיש חשיבות רבה לדוח והוא ממליץ לבצע דוח ביקורת מעקב בסמוך לסוף שנת 2023, כדי לבחון את התקדמות הנושאים שהוצגו בדוח. הוא הוסיף שלאחרונה הסתיים מכרז לניהול אגף הפיקוח על מערכות התשלומים והסליקה והוא סבור שצעד זה עתיד לקדם את התהליך. הבנק ישקיע את מירב המאמצים כדי לסגור את הפערים הנדרשים ולבצע שיפורים במערכות.

יו"ר המועצה ציין שהנושא חשוב מאוד ושהוא מזמין את מנהל המחלקה לפנות למועצה ככל שיעלה צורך נוסף במשאבים בהתאם לתכניות העבודה.

החלטות:

המועצה מאשרת את ההמלצות הכלולות בדוח ביקורת בנושא פיקוח על מערכות תשלומים.

נושא 3 בסדר היום: עדכונים מועדת ביקורת

חבר מועצה שמשמש כיו"ר ועדת הביקורת ציין שבדיון שהתקיים בוועדה בישיבתה בתאריך 14 במרץ 2022 המליצה הוועדה למועצה לאשר את נוהל הטיפול בתלונות של עובדים לאחר עדכוננו. רוב השינויים שחלו בנוהל לא היו מהותיים, למעט שינוי אחד שנוסף על-ידי המבקר הפנימי, לפיו המבקר הפנימי לא יבדוק תלונות שאינן מהותיות. המבקר הפנימי עתיד לקבוע את הקריטריונים לכך בהמשך.

החלטות:

המועצה מאשרת את נוהל הטיפול בתלונות העובדים.

נושא 4 בסדר היום: דוח ביקורת בנושא היערכות לשעת חירום – הצלת חיים (נספח א')

חבר מועצה שמשמש כיו"ר ועדת הביקורת ציין שבהמשך לעדכוני המנכ"לית בישיבה הנוכחית, ניכר שהיערכות הבנק לשעת חירום טובה מאוד. בהמשך לבקשת יו"ר המועצה ביקשה הוועדה להקדים את היישום של ההמלצות בנושא הבטיחות. הוא הוסיף שלא נמצאו בדוח ממצאים קריטיים. הוא ציין שהמבקר הפנימי המליץ להטמיע מערכת ממוחשבת לצורך ניטורם של העובדים בשעת חירום, אך הוועדה התרשמה שהיישום של מערכת כזו בבנק אינו ישים. הוא ציין גם שכדרך אגב עלה ממצא בנוגע לחסרוננו של מקלט באחד מבנייני הבנק בתל אביב. הוועדה המליצה למועצה לקבל את ההמלצות שכלולות בדוח הביקורת.

החלטות:

המועצה מאשרת את ההמלצות הכלולות בדוח ביקורת בנושא היערכות לשעת חירום – הצלת חיים.

נושא 7 בסדר היום: דיווח חצי-שנתי על ניהול סיכונים

מנהל היחידה לניהול סיכונים ציין שבמקביל להגשת דוח החצי-שנתי של היחידה לניהול סיכונים, עמלה היחידה על סקר סיכונים שנמצא בשלביו הסופיים. הדיווח החצי-שנתי נועד מבחינת היחידה להיות גם כלי לקבלת החלטות בנושאים שונים. הוא ציין שבעקבות הדוח הקודם שהוגש ערכו המנכ"לית ומנהל החטיבה לטכנולוגיית המידע מיפוי של מערכות חיוניות שיש בהן סיכון ונדרש לבחון את המשך יישומן בבנק. הוא הוסיף שהיחידה בוחנת מידי פעם מה נעשה בבנקים מרכזיים אחרים ובקרן המטבע, כדי לבחון מה עוד ניתן לעשות בתחום ניהול הסיכונים. היחידה לניהול סיכונים עובדת בצמוד לחטיבות הבנק, שפונות אליה באופן רצוני בבקשות לסיוע בנושאים שונים. החטיבות כבר מיישמות את ההמלצות מתוך סקר הסיכונים שנמצא בשלביו הסופיים והוא יוצג למועצה בחודשים הבאים. הוא הוסיף שהחלק המשמעותי ביותר בסקר

הוא בחינת הסיכונים הגבוהים וכיצד ניתן להפחיתם בהקדם. מנהל היחידה התייחס גם לאירועי הכשל בשנה החולפת וציין שחלה ירידה מכמות אירועי הכשל שחלו בשנת 2020 ושעמדה על 155 לעומת 144 בשנת 2021. הוא סבור שבמקביל חלה עלייה במודעות של החטיבות לדיווח על אירועי כשל ולכן יש עליה בדיווחים בתחומים שונים ביחס לשנים קודמות. הוא התייחס לחטיבות שיש בהן מיעוט בדיווחים וציין שהיחידה שוחחה על כך עם מנהלי החטיבות וכי היא מקיימת פורום בקרה לעידוד של אותן חטיבות לדווח על אירועי כשל. הוא ציין שהיחידה לניהול סיכונים חברה בוועדת היגוי לאבטחת מידע לבחינת סיכונים סביבת רשת בראשות המנכ"לית. היחידה מעורבת גם בסקר סיכונים בנושא מעילות והונאות, במסגרת ועדת היגוי שקיימת בבנק בנושא ושעתידה לפרסם בקרוב מסמך מדיניות בהקשר זה. הוא ציין שלא היו אירועי כשל רבים בניהול הסיכונים התפעוליים של ניהול היתרות. היחידה פועלת גם עם דוברות הבנק לגבי סיכונים מוניטין.

חבר מועצה שמשמש כחבר ועדת ביקורת התייחס לדיון המקדים שנערך בנושא הדוח החצי-שנתי על ניהול הסיכונים במסגרת ועדת הביקורת וציין שהדיון שנערך היה מעמיק ומקצועי. הוא התרשם שהיחידה לניהול סיכונים, על אף היקף של משאבי אנוש מצומצם עושה עבודה טובה מאוד ושיבחה אותה על פועלה. האתגר המשמעותי שקיים בבנק לדעתו הוא לרתום את החטיבות שממעטות לדווח על אירועי כשל והוא ביקש את מעורבותה של מנכ"לית הבנק בנושא. הוא ציין את חטיבת השווקים וחטיבת טכנולוגיית המידע לחיוב, שניכר שתרבות הדיווח על אירועי כשל היא חלק מתרבותן הארגונית.

יו"ר המועצה שאל את מנהל היחידה לניהול סיכונים מאילו סיכונים הוא חושש בעיקר ובאילו תחומים יכול הבנק לבצע שיפורים.

מנהל היחידה לניהול סיכונים השיב שהחשש התמידי הוא מאירועים שעלולים להתגלגל במהירות, כמו אירועים מעולם הסייבר. הוא הוסיף שהיחידה תצטרך בעקבות סקר הסיכונים שכולל המלצות רבות, לעמול בקרוב על יישום תכנית להפחתת הסיכונים וכי הוא סבור שהדבר יהווה אתגר עבור היחידה על משאביה הקיימים לבצע זאת ולכן הוא סבור שנדרשת לנושא גם תשומת לב ניהולית. היחידה שואפת לעמוד באמות המידה של בנקים מרכזיים מתקדמים ושל קרן המטבע, אך חשוב לציין שחלקם משקיעים משאבים רבים יותר לצורך עמידה באמות מידה גבוהות. הוא מוטרד גם מחוסר שיתוף לגבי אירועים ומקבלת עדכונים על אירועים שקרו בדיעבד וחשוב לו לעודד תרבות דיווח בזמן אמת. הוא ממליץ לשבח את החטיבות שמדווחות גם על אירועים של כמעט-כשל, שמהם ניתן ללמוד רבות. היחידה מנסה להציף את הנושא בפורומים ניהוליים שונים.

חבר מועצה שמשמש כחבר בוועדת ביקורת ציין שהוא התרשם שהמנכ"לית מובילה את הנושא בבנק בצורה טובה גם באמצעות הוועדה לניהול סיכונים. הוא התייחס לתקני היחידה לניהול סיכונים וציין שלהבנתו יש ביחידה תקן של מנהל יחידה ותקן לשני עובדים, שאחד מהם לא מאויש זמן רב ושאל אם התקן שחסר ביחידה אויש כבר. הוא רואה חשיבות רבה בהקצאת כוח אדם ליחידה זו. הוא סבור שיש לייצר הגנה מפני אירועי כשל בשני תחומים מרכזיים – טעויות אנוש ואירועים טכנולוגיים. הוא רואה חשיבות, לא רק באיתור הסיכונים, אלא גם בניהולם ובביצוע מעקב אחריהם. הוא שיבח את פועלה של היחידה לניהול סיכונים.

חבר מועצה שמשמש כיו"ר ועדת ביקורת ציין שמהתרשמותו ניכר שעובדי היחידה רתומים לנושא ניהול הסיכונים ובמידת הצורך מסייעת ועדת הביקורת ליחידה לקבל תשומת לב מחטיבות שפחות רתומות לנושא. הוא ציין שחשוב שכלל הבנק יהיה רתום לנושא, מכיוון שמדובר בנושא קריטי ושניתן ללמוד רבות מכל אירוע כשל או כמעט-כשל. הוא שיבח את היחידה לניהול סיכונים על עבודתה וביקש שהגיוס של התקן החסר יושלם בהקדם, זאת בכדי לקדם את המטלות הרבות שנמצאות באחריות היחידה.

מנכ"לית הבנק ציינה שהוועדה לניהול סיכונים בראשותה היא ועדה מקצועית שמטרתה בין היתר לקדם את סקר הסיכונים ולדון ברמת הסיכונים ברמה מקצועית ומעמיקה. הוועדה מתכנסת בתדירות גבוהה ולוקחים בה חלק מנהלים בכירים בבנק. היא הוסיפה שסקר הסיכונים טרם הושלם אך חלה בו התקדמות משמעותית. היא ציינה שאת היחידה מלווה חברה חיצונית שעורכת את הסקר והיא תורמת רבות לקידומו. היחידה לניהול סיכונים עמלה על הסקר, כמו גם הוועדה לניהול סיכונים והיועצים החיצוניים. היא התייחסה לסוגיית כוח האדם שנדונה קודם לכן וצייינה שהיה מכרז אחד בבנק שלא צלח מכיוון שלא היו מועמדים והיא מקווה שכאשר ייצא מכרז נוסף ליחידה יצליח הבנק לגייס עובדים איכותיים מתוך הבנק. מנהל היחידה והיא פועלים יחד כדי לעודד עובדים להגיש מועמדות למכרז עתידי ליחידה.

הנגיד ציין שפעילותה של היחידה לניהול סיכונים חשובה ושהבנק רואה חשיבות בעידוד תרבות דיווח של אירועי כשל ושל כמעט-כשל.

יו"ר המועצה הודה למנכ"לית ולעובדי היחידה לניהול סיכונים שפועלים רבות בתחום וכן גם לחטיבות עצמן על פעילותן לקידום הנושא בבנק.

נושא 8 בסדר היום: מעקב אחר החלטות ומשימות – חצי-שנתי – דיון המשך

העזרת למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית ציינה שהדיון מתקיים בהמשך לדיון החצי-שנתי שהתקיים בתאריך 18 בנובמבר 2021 והמעקב החצי-שנתי הבא יוצג למועצה בחודש מאי 2022. היא ציינה שלמועצה נשלח מסמך המעקב המעודכן שכולל פירוט לגבי מעקב אחר ההחלטות שטרם נדונו בישיבתה הקודמת בנושא. היא הוסיפה שהמזכירות רוצה להסב את תשומת לבם של המועצה בדיון זה להחלטות מסוימות שמאז הדיון האחרון בנושא חלה בהן התקדמות.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית התייחסה להחלטת המועצה מתאריך 3 בדצמבר 2020 שלפיה: "המועצה מבקשת לוודא שכל ההטבות (כולל תרבות ורווחה) אושרו על-ידי הממונה על השכר".

המנכ"לית ציינה שמאז כניסתה לתפקיד, כל ההטבות שניתנו על-ידה לעובדי הבנק הן בהתאם להסכמי השכר. היא ציינה שיש נושאים נוספים שהיא מנסה לקדם מול הממונה על השכר ופועלת להסדרתם מולו.

חבר מועצה ציין שלהבנתו יש נושאים שנדרש להסדיר מול הממונה על השכר.

היועצת המשפטית ציינה שהמעקב של המועצה התבקש לגבי כלל ההטבות הקיימות, בין שניתנו על ידי המנכ"לית הנוכחית ובין לפניה.

יו"ר המועצה קיבל את הודעת המנכ"לית שכל ההטבות שניתנות על-ידה לעובדי הבנק בזמן כהונתה הן בהתאם להסכמי השכר. למיטב ידיעתו לא דווח למועצה על הטבות שאינן בהתאם להסכמי השכר.

הנגיד הציע שככל שיצופו הטבות שכר שאינן בהתאם להסכמי השכר, יש לטפל בהן ויש להביאן במידת הצורך לעדכון המועצה.

חברי המועצה הסכימו להצעת הנגיד.

מזכירת המועצה ציינה שלאור קבלת ההחלטה החדשה, תפסיק מזכירות המועצה לבצע מעקב אחר שתי החלטות קודמות בנושא: 1. החלטת המועצה מתאריך 2 בדצמבר 2020: "המועצה מבקשת לוודא שכל ההטבות (כולל תרבות ורווחה) אושרו על-ידי הממונה על השכר"; 2. החלטת המועצה מתאריך 18 בנובמבר 2021: "המועצה מציינת שהנהלת הבנק תפעל במתן הטבות בהתאם להסכם השכר, אחת לשנה ידווח למועצה".

חברי המועצה קיבלו את דבריה של מזכירת המועצה לגבי סיום המעקב אחר החלטות אלה.

מזכירת המועצה התייחסה להחלטה נוספת במעקב מתאריך 20 באפריל 2021 שלפיה: "המועצה מבקשת לבחון עם המחלקה המשפטית כיצד יש לפעול במקרה של מתן עיסוקים או דרגות לפני פרישה". היא ציינה שחוות דעתה של היועצת המשפטית בנושא נשלחה לחברי המועצה ובהתאם תפסיק מזכירות המועצה לבצע את המעקב אחר החלטה זו.

חברי המועצה קיבלו את הודעת מזכירת המועצה.

מזכירת המועצה התייחסה להחלטה נוספת במעקב מתאריך 20 באפריל 2021 שלפיה: המועצה מבקשת להביא בפניה נוהל המסדיר את מתן העיסוקים ו/או הדרגות לפני פרישה ולפרט את התייעוד הנדרש לכך (פרוטוקולים) וציינה את עמדת לשכת המנכ"לית בנושא שלפיה: בשל מיעוט המקרים והיותם חריגים, אין צורך בנוהל ספציפי (מיוחד), אולם בכל מקרה כזה יהיה סיכום דיון המאשר את האמור, כולל סיבותיו, ככל שיהיו מקרים כאלו.

יו"ר המועצה קיבל את עמדת לשכת המנכ"לית.

מזכירת המועצה ציינה שלאור הדיון תפסיק המזכירות לבצע מעקב גם אחר ההחלטה האחרונה שהוזכרה.

חברי המועצה קיבלו את הודעת מזכירת המועצה.

החלטות:

המועצה מקבלת את הודעת המנכ"לית שכל ההטבות שניתנות על ידיה בזמן כהונתה לעובדי הבנק הם בהתאם להסכמי השכר. ככל שידועים או יצופו הטבות שכר שאינם בהתאם להסכמי שכר יש לטפל בהם ובמידת הצורך יש להביאם לעדכון המועצה.

דוח ביקורת בנושא היערכות לשעת חירום – הצלת חיים – נושאים עיקריים למועצה המינהלית

סכנות ומצבי חירום מסוגים שונים, בהם חדירת גורמים עוינים לבנק למטרות פח"ע, ירי טילים או רעידות אדמה, עלולים לפקוד אותנו ללא התראה מוקדמת. בהתרחש מצב חירום, אנו חשים באופן טבעי לחץ בלבול וחרדה, ונוטים להגיב באופן אינסטינקטיבי, ולא בהכרח לפי חשיבה רציונאלית. במצב כזה, הכנה מוקדמת למצבי החירום האפשריים מאפשרת מעבר טוב יותר משגרה לחירום, ומשפרת את התפקוד והתגובות לאירועים לא צפויים. ההיערכות לשע"ח בבנק ישראל מורכבת ממספר נדבכים, כגון: האחריות להצלת חיי אדם, המשכיות עסקית (המשך עיסוק בפעילויות הליבה של הבנק) וכו'.

תפקיד היערכות בנק ישראל לשעת חירום (להלן שע"ח), בהיבט של הצלת חיים, מצוי בתחום אחריותה של יחידת הביטחון.

מטרות הביקורת היו לבחון את היערכות בנק ישראל בהיבט של הצלת חיי אדם, לרבות בחינת קיום הידע, היכולת, הציוד המתאים והתרגולת לצורכי הצלת חיי אדם בארגון. כמו כן, לבחון את שיטות הניהול, המעקב והבקרה אחר הכשירות התקופתית של הגורמים המעורבים בבנק ישראל, בהצלת חיי אדם.

להלן נושאים עיקריים שעלו בדוח הביקורת:

חילופי תפקידים - אחראי חירום.

תרגולי היערכות לשעת חירום.

ניטור נוכחות הנמצאים בחצרות הבנק בהתרחשות אירוע חירום.

תפקוד ציוד ומערכות לשעת חירום.

הגדרת איזורי אש והתאמתה להגדרות יחידת הביטחון.

דוח ביקורת בנושא פיקוח על מערכות תשלומים – נושאים עיקריים למועצה המינהלית

בחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008, נקבעו מושגי מפתח בתחום הפיקוח על מערכות תשלומים ונקבעה סמכות הנגיד להכריז על מערכת תשלומים כמערכת מבוקרת וכן כמערכת מבוקרת מיועדת. בנוסף, נקבעו חובות של מפעיל מערכת מבוקרת וכן סמכות הבקרה של בנק ישראל על מערכת מבוקרת, כדי לוודא את יציבותה ויעילותה. סעיף 4 לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010, קובע כי אחד מתפקידיו של בנק ישראל הוא: "להסדיר את מערכות התשלומים והסליקה במשק, במטרה להבטיח את יעילותן ויציבותן, לרבות בהתאם לחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008". קביעות אלו הן מקור הסמכות לפעילות בנק ישראל בתחום מערך התשלומים בכלל, ולפעילותו בתחום הפיקוח על מערכות תשלומים בפרט. בעת הביקורת, הפיקוח על מערכות התשלומים בבנק ישראל הינו באחריות יחידת הפיקוח על מערכות התשלומים והסליקה שבמחלקת מערכות תשלומים וסליקה.

באפריל 2012, פרסמו הבנק להסדרי סליקה בינלאומיים (להלן: BIS) והארגון הבינלאומי של רשויות לניירות ערך (להלן: IOSCO) דוח "עקרונות לתשתיות השוק הפיננסי", בו ניתן פירוט מעודכן לסטנדרטים הנדרשים לתשתיות השוק הפיננסי. בדצמבר 2012, פרסמו ה-BIS וה-IOSCO תוספת לדוח "עקרונות לתשתיות השוק הפיננסי" הנקרא "עקרונות לתשתיות השוק הפיננסי: מסגרת גילוי ומתודולוגיית הערכה". בנובמבר 2014, החליט בנק ישראל, המפקח על מערכות התשלומים בישראל, לאמץ ולהחיל את העקרונות ותחומי האחריות שפורסמו על מערכות תשלומים "מבוקרות" ו"מבוקרות מיועדות" שפרסם מוסד ה-BIS, לתשתיות השוק הפיננסי, מתוך מטרה להבטיח את היעילות והיציבות של מערכות התשלומים והסליקה בישראל.

מטרות הביקורת היו לבחון את פעילות יחידת הפיקוח ולבחון את אפקטיביות הפיקוח על מערכות התשלומים.

להלן נושאים עיקריים שעלו בדוח הביקורת:

- בחינה של הכרזת מערכת תשלומים.
- משאבי הפיקוח.
- אסדרה (קביעת המדיניות למערכות תשלומים).
- הערכה.
- ביצוע ביקורת.
- יישום של המלצות מדוח קרן המטבע – FSAP.

נושאים נוספים בדוח הביקורת התייחסו, בין היתר, להתאמה בין ההנחיות והסטנדרטים הבינלאומיים המקובלים לבין החוקים בישראל, למיפוי מערכות תשלומים, לשיתוף פעולה עם רשויות אחרות, לניגודי עניינים, להערכה עצמית, לפיקוח, לביקורת, לאכיפה וכדו'.

דוח ביקורת בנושא מנהלים חיצוניים – נושאים עיקריים למועצה המינהלית

בסעיף 4 לחוק בנק ישראל התש"ע - 2010, נקבע כי אחד מתפקידיו המרכזיים של בנק ישראל הוא "להחזיק את יתרות מטבע החוץ של המדינה ולנהלן". תפקיד ניהול יתרות המט"ח הוטל על חטיבת השווקים בבנק ישראל. משנות ה-90, בנק ישראל החל להעביר חלק מניהול יתרות מטבע החוץ למנהלים חיצוניים. בתחילה, יתרות המט"ח הושקעו ע"י המנהלים החיצוניים במגוון נכסים מצומצם מאוד. בהמשך, הורחב מגוון הנכסים הפיננסים המותרים להשקעה.

מטרות הביקורת היו לבחון את פעילות המנהלים החיצוניים והתנהלות הבנק מולם, לרבות בחינת תהליך בחירת המנהלים וביצוע ההתקשרות עימם, תוך עמידה בכללי הציות המוטלים ע"י חטיבת השווקים. כמו כן, לבחון את שיטות הניהול, המעקב והבקרה על המנהלים החיצוניים, הכוללות בקרת תשלומים ובחינת חריגות וסטיות.

להלן נושאים עיקריים שעלו בדוח הביקורת:

- תהליך בחירת המנהלים החיצוניים.
- חשבונות הבנק אצל נאמן המשמורת.

נושאים נוספים בדוח הביקורת התייחסו, בין השאר, לכללי ציות, למסמכי פעולה, לתהליכי הבקרה על התשלומים למנהלים החיצוניים, לשימוש במערכת הממוחשבת וכו'.